

Verksamhetsberättelse

LÄSÅRET 2024–2025

ELEVHÄLSANS MEDICINSKA INSATS

ELEVHÄLSANS PSYKOLOGISKA INSATS

Rapporten innehåller verksamhetsberättelser för läsåret 2024–2025

- Elevhälsans medicinska insats
- Elevhälsans psykologiska insats

Till stora delar innehåller de två verksamhetsberättelserna likartade rubriker med följande huvudinnehåll:

- Läsårets viktigaste händelser
- Uppnådda resultat och måluppfyllelse
- Verksamhetens uppdrag, organisation och resurser
- Verksamhetsområden och genomförande
- Samverkan; intern och extern
- Kompetensutveckling
- Resultat; kvalitativt och kvantitativt
- Analys; framgångsfaktorer, utmaningar, utvecklingsområden
- Tendenser och förändringar som påverkat verksamheten
- Slutsatser och tankar för framtidens arbete

Rapport

Datum: 2025-11-21

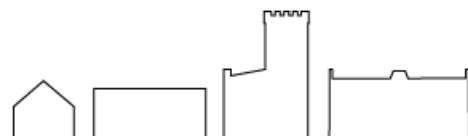
Bildningsförvaltningen

Maria Benczy, barn- och elevhälsochef

Elionor Blomqvist, samordnande skolsköterska

Maria Bergström, skolläkare och medicinsk ledningsansvarig

Gabriella Müller, psykolog och psykologisk ledningsansvarig

Verksamhetsberättelse läsåret 2024–2025

Elevhälsans medicinska insats (EMI)

1. Sammanfattning

Läsårets viktigaste händelser

- Det medicinska basprogrammet har genomförts med mycket hög andel som tackat ja till erbjudande av vaccinationer och hälsobesök på grundskolan.
- Rekrytering av skolsköterskor (för att ersätta en skolsköterska som sagt upp sig) i slutet av läsåret har varit framgångsrik.
- Noterbart är att Mörbyskolan, Kyrkskolan och Balderskolan inte längre delar skolsköterska, vilket innebär en ökad kontinuitet och tillgänglighet för eleverna och bättre arbetsförhållande för skolsköterskorna.
- Under läsåret har sysselsättningsgraden för skolsköterskor vid några skolor reducerats, vilket medfört ett ökat antal elever per heltidstjänst. Detta har haft viss påverkan för tillgängligheten för individuella elevkontakter, förutsättningarna för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete på gruppnivå samt möjligheten till fortbildning.
- Minskad sysselsättningsgrad för några av skolornas kuratorer har haft viss påverkan på skolsköterskornas förutsättningar. Förändringarna har delvis försvårat möjligheterna till samverkan och tvärprofessionellt arbete och upplevs ha gett ökad arbetsbelastning för skolsköterskorna. På en skola har en skolsköterska varit frånvarande en längre period och vikarie har tillsatts men i en lägre sysselsättningsgrad.

Uppnådda resultat/måluppfyllelse

Under läsåret 2024/2025 har elevhälsans medicinska insats uppnått goda resultat. Sammantaget visar uppföljningen att målen om tillgänglighet, förebyggande och hälsofrämjande arbete samt tidig identifiering av hälsoproblem till stora delar har uppfyllts.

- I princip samtliga elever i årskurs 4 och 8 har deltagit i hälsobesök och besvarat hälsoenkäter, vilket gett värdefull information om trivsel, trygghet och stressnivåer.
- Hälsosamtalen har bidragit till tidig identifiering av behov av stöd och förebyggande insatser har genomförts kontinuerligt.
- Skolläkarbesök, vaccinationer och spontanbesök hos skolsköterskorna har säkerställt tillgänglig medicinsk vård.

- Samverkan inom skolornas elevhälsoteam samt med externa aktörer har främjat kvalitet, likvärdighet och kompetensutveckling.

Under läsåret 2024/2025 har elevhälsans medicinska insats uppnått majoriteten av tidigare fastställda mål.

- Hälsobesök har inkluderat fördjupade samtal om ANDTS¹ och förebyggande arbete kring stress och psykisk ohälsa.
- Fortbildning har erbjudits efter kompetensinventering.
- Skolsköterskorna har sedan vårterminen 2025 kunnat ta emot BVC-journaler digitalt.
- Hälsoenkäterna har reviderats för ökad tydlighet.
- Genom en nybildad arbetsgrupp har ett förbättringsarbete påbörjats gällande sekretesshantering i Prorenata².
- Målet om ökat förebyggande arbete på gruppnivå har inte uppnåtts.

2. Inledning

- **Verksamhetens uppdrag**

Enligt skollagen ska det finnas tillgång till elevhälsa för elever i grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Inom elevhälsans medicinska insats ska det finnas skolsköterska och skolläkare. Elevhälsan ska enligt skollagen i första hand arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt bidra till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Enligt skollagen ska elever erbjudas minst tre hälsobesök under grundskoletiden och minst ett hälsobesök under gymnasietiden, samt ges möjlighet till enklare sjukvårdsinsatser vid behov.

Utöver uppdraget utifrån skollagen har den medicinska elevhälsan även ett nationellt uppdrag som kan ses som en förlängning av barnhälsovårdens verksamhet. EMI: s basprogram i sin helhet återfinns nedan i Bilaga b).

- **Organisation och resurser**

Danderyds kommun är vårdgivare för elevhälsans medicinska insats. Utbildningsnämnden ansvarar för den skolverksamhet som bedrivs i kommunal

¹ ANDTS; alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

² Prorenata; Elevhälsans dokumentationssystem

regi och utgör vårdgivarens representant för EMI i kommunens skolor. Inom verksamheten finns av utbildningsnämnden namngiven utsedd verksamhetschef för den medicinska elevhälsan. Den medicinskt ledningsansvariga (MLA) är skolläkaren. Skolsköterskorna är anställda av respektive rektor, medan skolläkaren och samordnande/övergripande skolsköterska organisatoriskt tillhör central barn- och elevhälsa.

Två av skolsköterskorna har särskilda övergripande uppdrag inom skolverksamheterna. Den ena innehar ett samordningsansvar omfattande 20 % tjänstegrad, inklusive systemadministration för det journalsystem som används inom EMI, utöver sitt ordinarie uppdrag som skolsköterska på en av grundskolorna. Den andra skolsköterskan har, utöver sin ordinarie tjänst, ett särskilt uppdrag att bistå vid vaccinationstillfällen. Detta uppdrag grundar sig på säkerhetsaspekter då det alltid krävs att två skolsköterskor närvarar vid genomförande av vaccinationer.

- Skolläkaren, som har en tjänstgöringsgrad på 80 %, ansvarar för 4 886 elever. Detta motsvarar 6 108 elever per heltidstjänst.

- För skolsköterskorna på grundskolan uppgår elevantalet per heltidstjänst till i genomsnitt 569 elever. Detta innebär en ökning jämfört med föregående läsår, då motsvarande siffra var 516 elever per skolsköterska.

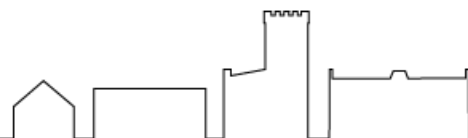
- På gymnasiet har skolsköterskornas elevantal under läsåret uppgått till cirka 996 elever per heltidstjänst, vilket är en tillfällig ökning till följd av långvarig frånvaro. I normalläge motsvarar antalet cirka 697 elever per heltidstjänst på gymnasiet.

I Bilaga c) finns en tabell över Skolsköterskeresurs per skola/skolområde.

Skolläkare

Skolläkaren är medicinskt ledningsansvarig (MLA) och utgör, tillsammans med skolsköterskorna, den medicinska kompetensen inom elevhälsan. Skolläkaren och skolsköterskan har ett gemensamt ansvar för den medicinska verksamheten vid respektive skola och utför sina uppgifter inom ramen för sitt professionella legitimationsansvar. Skolläkaren ansvarar för att ge medicinskt stöd till elevhälsan och till skolornas personal. Eftersom skolsköterskorna i regel är ensamma i sin medicinska roll på skolorna, är det av stor vikt att de har tillgång till kontinuerligt medicinskt stöd från skolläkaren. För skolläkare gäller den allmänna hälso- och sjukvårdssekretessen enligt 7 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Skolläkaren ansvarar för att det finns generella ordinationer av läkemedel inom skolorna. Skolläkaren träffar alla barn i förskoleklass, alternativt årskurs 1, samt

elever i övriga årskurser vid behov. Skolläkaren skriver remisser för vidare utredning vid exempelvis misstanke om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, vid obesitas, skolios eller andra medicinska tillstånd. Tillsammans med den samordnande skolsköterskan ansvarar skolläkaren för uppdatering av EMI:s metodbok, handläggning av avvikelser samt för att bidra till kvalitetsutvecklingen inom den medicinska elevhälsan. Skolläkaren ansvarar även för att rapportera till verksamhetschefen när kvaliteten i verksamheten inte uppfyller gällande krav samt för att genomföra eventuella Lex Maria-anmälningar. Skolläkaren samarbetar med den samordnande skolsköterskan i frågor som rör verksamhetsutveckling, kvalitetsarbete och informationsspridning inom EMI.

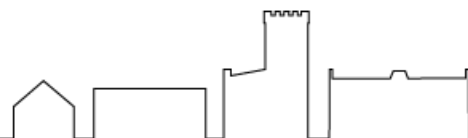
Samverkan sker regelbundet med andra skolläkare i regionen genom ett etablerat nätverk som träffas två gånger per termin. Skolläkaren samverkar även med externa vårdinstanser, såsom barn- och ungdomspsykiatri (BUP), barn- och ungdomsmedicinska mottagningar samt ungdomsmottagningar. Dessutom sker kontinuerlig samverkan med socialtjänsten i Danderyds kommun.

Skolläkaren arbetar i första hand hälsofrämjande och förebyggande inom ramen för elevhälsans medicinska insats. Skolläkaren ska vara legitimerad läkare med specialistkompetens inom allmänmedicin, pediatrik eller barn- och ungdomspsykiatri, och kan även ha tilläggsspecialitet inom skolhälsovård. Skolläkaren besitter fördjupad medicinsk kompetens inom områden som tillväxt och utveckling, endokrinologi, psykisk hälsa, specifika skolsvårigheter, långvariga sjukdomstillstånd och funktionsnedsättningar i skolmiljö. Därtill omfattar kompetensen vaccinationer, smittskydd och hälsofrämjande arbete. Skolläkaren har även särskild kunskap om den lagstiftning som reglerar skolans uppdrag, samt de delar av hälso- och sjukvårdslagen som styr elevhälsans verksamhet. Skolläkaren inom Danderyds kommunala skolor är specialist i allmänmedicin och skolhälsovård.

Samordnande skolsköterska

Den samordnande skolsköterskan ansvarar, genom delegation från verksamhetschefen, tillsammans med skolläkaren för det systematiska kvalitetsarbetet inom elevhälsans medicinska insats. I detta uppdrag ingår avvikelsehantering samt upprättande av verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, patientsäkerhetsberättelse och ledningssystem. Den samordnande skolsköterskan ansvarar för schemaläggning av skolläkarmottagningar samt för ledning och genomförande av EMI-möten, vilka hålls cirka en gång per månad. I rollen ingår även kontakt med högskolor och universitet gällande verksamhetsförlagd utbildning för studenter som utbildar sig till distriktssköterskor eller barnsjuksköterskor.

Vidare bistår den samordnande skolsköterskan rektorer vid rekrytering av personal till EMI, ansvarar för introduktion av nya skolsköterskor samt utser och

Samordnar mentorskap. Rollen omfattar även ett övergripande samordningsansvar inom kommunens EMI, vilket inkluderar verksamhetsutveckling och informationsspridning. Den samordnande skolsköterskan är systemadministratör för journalsystemet Prorenata och ansvarar för att implementera och utbilda personal i samband med systemets kontinuerliga uppdateringar och utveckling.

Funktionen utgör även kontaktlänk mellan skolsköterskorna och Prorenatas support. Dessutom samverkar den samordnande skolsköterskan med andra skolsköterske-samordnare i regionen samt fungerar som en förbindelselänk mellan EMI och olika vårdinstanser, såsom barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomsmedicin samt ungdomsmottagning.

Skolsköterska

Skolsköterskan utgör den medicinska och omvårdnadsmässiga kompetensen inom elevhälsan. Tillsammans med skolläkaren har skolsköterskan ansvar för den medicinska verksamheten vid den enskilda skolan och utför sina arbetsuppgifter under eget legitimations-yrkesansvar.

För skolsköterskan gäller, i likhet med skolläkaren, den allmänna hälso- och sjukvårdssekretessen enligt 7 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Detta innebär att sekretess råder för uppgifter som rör en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden. Skolsköterskan ansvarar för att rapportera till verksamhetschefen när kvaliteten i verksamheten inte uppfylls eller riskerar att åsidosättas.

Skolsköterskans kompetens omfattar kunskap inom förebyggande hälso- och sjukvård samt hälsofrämjande arbete med fokus på den fysiska, psykiska och sociala miljön. Omvårdnadskompetensen innebär att, utifrån en helhetssyn på människans fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov, stödja individer, familjer och grupper i att förebygga, identifiera och åtgärda hälso- och sjukvårdsproblem.

Skolsköterskan ska ha grundutbildning som legitimerad sjuksköterska samt specialistutbildning till distriktssköterska, barnsjuksköterska eller skolsköterska. Samtliga skolsköterskor inom den kommunala skolan i Danderyd innehar relevant specialistutbildning i enlighet med gällande krav.

3. Verksamhetsområden och genomförande

- **Individuell hälsoundervisning**

Individuell hälsoundervisning utgör en central del av hälsobesöket, men genomförs även i samband med skolsköterskans övriga elevkontakter, exempelvis vid uppföljningar, under öppen mottagning samt vid andra möten med elever och deras vårdnadshavare.

På individnivå bedriver skolsköterskorna ett förebyggande och hälsofrämjande arbete med fokus på livsstilsrelaterade faktorer. Arbetet syftar till att främja god hälsa och förebygga ohälsa, både av fysisk och psykisk karaktär. Vid behov, och efter samtycke från vårdnadshavare, kan enskilda elevärenden lyftas i skolans elevhälsoteam. Skolsköterskan ansvarar då för att vid behov följa upp dessa ärenden inom ramen för sitt medicinska uppdrag.

- **Hälsobesök**

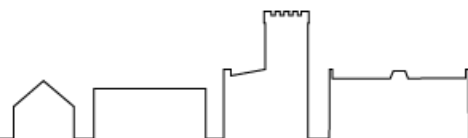
Erbjuds av skolsköterska till samtliga elever i förskoleklass samt i årskurs 2, 4, 6, 8 och årskurs 1 på gymnasiet. Syftet med dessa besök är att främja elevernas hälsa samt förebygga ohälsa. Hälsobesöken omfattar både samtal och undersökningar i syfte att identifiera eventuella upptäckta funktionsnedsättningar, sjukdomar eller andra hälsorelaterade problem för tidig upptäckt och åtgärd. Hälsosamtal och undersökningar genomförs enligt elevhälsans medicinska basprogram. Basprogrammet, baserat på Socialstyrelsens beslut och beskrivs i EMI:s metodbok. Hälsobesöket syftar till att öka elevens förståelse för sambandet mellan livsstil, hälsa och skolgång. Målet är att stödja eleverna i utvecklingen av hälsosamma levnadsvanor.

Under läsåret 2024/2025 har totalt 1 800 hälsobesök genomförts, varav fem avsåg nyanlända elever. Antalet besök motsvarar i stort sett samma nivå som föregående läsår.

Inom grundskolan har ingen elev eller vårdnadshavare under läsåret avböjt erbjudet hälsobesök. På låg- och mellanstadiet har samtliga planerade hälsobesök genomförts i enlighet med basprogrammet, med undantag för enstaka elever som bytt skola innan planerat besök. På högstadieskolorna Mörbyskolan och Fribergaskolan har nästan samtliga elever i årskurs 8 genomgått hälsobesök.

Vid Danderyds gymnasium har samtliga elever erbjudits hälsobesök. Av dessa har 88 elever (gymnasiet har ca 1300 elever) tackat ja, vilket innebär en ökning för andra året i rad. Föregående läsår deltog 56 elever i hälsosamtal på gymnasiet. Erbjudandet kvarstår under hela läsåret, och eleverna har möjlighet att boka hälsobesök digitalt.

Vid skolläkarbesöket i förskoleklass eller årskurs 1 ägnas en betydande del av tiden åt samtal med vårdnadshavare och elev om friskfaktorer kopplade till både fysisk och psykisk hälsa. Skolläkaren upprättar vid behov en plan för fortsatt uppföljning, exempelvis genom remittering till dietist, barn- och ungdoms-medicinsk mottagning, första linjens psykiatri eller genom uppföljande kontroller hos skolsköterska. Vårdnadshavare och elev ges också möjlighet att ställa livsstilsrelaterade frågor och få rådgivning kring hälsostöd och tillgängliga

resurser. Livsstilsrelaterade frågor tas även upp vid andra typer av skol-
läkarbesök, exempelvis inför NPF-utredning, vid bedömning av avvikande tillväxt
eller vid skolioskontroller.

- **Vaccinationer**

Vaccinationer erbjuds i enlighet med det nationella barnvaccinationsprogrammet. Detta omfattar vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund (MPR) i förskoleklass eller årskurs 1. I årskurs 5 erbjuds vaccination mot humant papillomvirus (HPV), och i årskurs 8 erbjuds vaccination mot difteri, stelkramp och kikhosta (DTP).

Vaccinationstäckningen är mycket hög. Samtliga elever som omfattas av vaccinationsprogrammet har erbjudits vaccination. Cirka 1,6 %, har tackat nej till enstaka vaccination under läsåret. Andelen elever vars vårdnadshavare avböjt vaccinationer är mycket låg. Vårdnadshavare som tackar nej till vaccination erbjuds ett informationssamtal med skolläkare. Eleven erbjuds vaccination på nytt vid varje nytt skolstadium.

EMI ansvarar för ordination och genomförande av vaccinationer för nyanlända elever. Många av dessa elever, liksom andra elever som tillfälligt vistats utomlands, behöver kompletterande vaccinationer för att följa det svenska vaccinationsprogrammet. Samtliga genomförda vaccinationer registreras i det nationella vaccinationsregistret via journalsystemet Prorenata.

Under läsåret har skolsköterskorna tillsammans administrerat totalt 1 468 vaccinationer.

- **Uppföljande kontroller och kompletterande insatser**

Utöver det ordinarie basprogrammet utför EMI, i den mån det är möjligt, uppföljande kontroller på uppdrag av andra vårdgivare. Exempel på sådana kontroller är mätning av puls och blodtryck inför eller under medicinsk behandling. Syftet är att underlätta för eleven samt att minska skolfrånvaron genom att erbjuda uppföljning i skolmiljö.

Skolsköterska och skolläkare har träffat vissa elever med tätare intervall än vad som anges i basprogrammet. Dessa besök kan avse uppföljning av tidigare identifierade avvikelser, såsom avvikande tillväxt eller skolios, även uppföljning relaterad till psykiskt mående, stress eller andra hälsoaspekter. Regelbundna kontroller har genomförts för elever med ärftlighet för t.ex. skolios.

Nedan tabell visas antal planerade kontrollbesök utöver det medicinska basprogrammet per skola:

Antal planerade besök/skola	BA	KY	KE*	LÅ	ST	VA	EK	EN	MÖ	FR	DA
Läsåret 24/25	103	103	54	100	409	97	123	335	515	362	131

* inkl Anpassad

• Utbildningar, föreläsningar, workshops, gruppinsatser

Hälsofrämjande arbete i klass har varit varierande mellan skolorna, med fokus på pubertetsprat, trivsel och mående, lära känna-samtal samt undervisning kring sexualitet och relationer. Möjligheten för skolsköterskorna att bedriva hälsofrämjande och förebyggande arbete på gruppnivå har under läsåret varierat mellan skolorna.

På lågstadiet har inget hälsofrämjande arbete på gruppnivå genomförts under läsåret då man prioriterat arbetet med genomförande av kontroller enligt basprogrammet, skolläkarmottagningar samt uppföljningar efter genomförda skolläkarbesök.

På mellanstadiet har samtliga skolor, med undantag för Ekebyskolan och Enebybergs skola, genomfört undervisning om pubertet i årskurs 5 eller 6.

På Vasaskolan har skolsköterskan även genomfört samtal med elever i årskurs 4 om fysisk och psykisk hälsa samt i årskurs 6 om vikten av att vara en god kamrat.

På Mörbyskolan har skolsköterskan deltagit i undervisning kring sexualitet, samtycke och relationer. På Fribergaskolan har det inte funnits förutsättningar att genomföra hälsofrämjande arbete på gruppnivå under läsåret.

Vid Danderyds gymnasium har bemanningen inom elevhälsans medicinska insats varit reducerad på grund av frånvaro bland skolsköterskorna. En vikarie har tjänstgjort på deltid, vilket medfört att arbetet på gruppnivå har prioriterats ned till förmån för att bibehålla tillgängligheten för elever vid spontanbesök.

En översikt över genomförda hälsofrämjande insatser på gruppnivå under läsåret framgår av nedan tabell;

Skola	Pubertets- prat	Schysst kompis	Mående	Lära känna- samtal	Sex och samlevnad	Tjejsnack
Västra Danderyd;						
Balderskolan,						
Kyrkskolan,	Åk 5					
Kevingskolan,	Åk 5					
Kevinge anpassad grundskola						
Ekebyskolan						
Enebybergs skola						
Stocksundsskolan/Långängen	Åk 5					
Vasaskolan	Åk 5, Åk 6, resursklass	Åk 6	Åk 4, två tillfällen			
Fribergaskolan						
Mörbyskolan				Åk 7	Åk 8	
Danderyds Gymnasium						HRB anpassad

- **Öppen mottagning**

Utöver planerade mottagningar med hälsobesök, kontrollbesök och vaccinationer ska elever ges möjlighet att själva ta kontakt med skolsköterskan. Vid den så kallade öppna mottagningen kan elever spontant söka stöd för enklare sjukvårdsinsatser, medicinska bedömningar, behandlingar samt rådgivning och stöd i psykosociala frågor eller dylikt.

Skolsköterskan genomför dagligen ett stort antal medicinska bedömningar och ger stöd i egenvård. Vid behov hänvisas elever vidare till hälso- och sjukvården.

Mottagningsverksamheten inom elevhälsans medicinska insats utgör en central del av det förebyggande och hälsofrämjande arbetet i skolan, och bör tydligt särskiljas från primärvårdens uppdrag.

Det totala antalet spontanbesök på skolorna har minskat med 15 % jämfört med föregående läsår.

Under läsåret 2024/2025 genomfördes 2 764 spontanbesök, jämfört med 3 241 under läsåret 2023/2024, vilket innebär den första minskningen av spontanbesök på fyra läsår.

Tabellen nedan visar antal spontanbesök per skola:

Antal spontanbesök per skola	BA	KY	KE	LÅ	ST	VA	EK	EN	MÖ	FR	DA
Läsåret 23/24	11	118	46	22	391	229	231	475	351	416	951
Läsåret 24/25	2	113	23	23	238	77	105	355	401	355	1072

- **Skolläkarmottagning**

Den samordnande skolsköterskan ansvarar för att upprätta schema för skolläkarmottagningarna. Skolläkaren träffar samtliga elever, tillsammans med vårdnadshavare, i förskoleklass eller årskurs 1. Vid dessa besök genomförs en medicinsk bedömning som omfattar tillväxtkurvor, vaccinationsstatus, hereditet samt eventuella medicinska tillstånd. Även utvecklingsrelaterade funktionsnedsättningar, såsom motoriska, språkliga och kognitiva svårigheter, bedöms. Det är värt att notera att detta ofta är det första läkarbesöket för utvecklingsbedömning sedan barnavårdscentralens kontroll vid ett års ålder.

För skolläkarbesök i förskoleklass eller årskurs 1 avsätts minst 30 minuter per elev. Ryggkontroller tar cirka 15 minuter, och för möten med nyanlända familjer där tolk medverkar avsätts en timme per elev.

Remittering för neuropsykiatrisk utredning kräver förberedelser från flera professioner. Lärare och specialpedagogisk personal genomför pedagogiska utredningar, upprättar vid behov åtgärdsprogram och sammanställer underlag som beskriver elevens förmågor

och beteendemönster. Inför skolläkarbesöket kontrollerar skolsköterskan tillväxt, syn och hörsel samt samlar in och registrerar samtliga relevanta dokument i elevens journal. För varje besök inför ställningstagande till remiss för neuropsykiatrisk utredning avsätts 1,5 timme för skolläkaren, vilket inkluderar genomgång av underlag, anamnesupptagning från elev och vårdnadshavare, medicinsk undersökning, bedömning samt eventuell remittering. Bedömningen delges och godkänns av vårdnadshavare innan vidare åtgärd.

Skolläkartiderna fördelas och anpassas fortlöpande under läsåret utifrån skolornas elevantal och behov. Övriga skolläkarbesök omfattar medicinska bedömningar och undersökningar såsom skolios- och tillväxtbedömningar, utredning av tidig eller sen pubertet, övervikt och undervikt, medicinska bedömningar inför språkliga utredningar, inför ansökan till anpassad grund- eller gymnasieskola samt undersökningar av nyanlända elever.

Under läsåret 2024/2025 har skolläkaren haft medicinskt ansvar för totalt 3 478 elever i grundskolan, 17 elever i anpassad grundskola, 1 394 elever i gymnasieskolan samt 16 elever i anpassad gymnasieskola. Totalt 4905 elever.

Totalt har 639 skolläkarbesök genomförts under läsåret, varav 317 av dessa avsåg elever i förskoleklass och årskurs 1.

Tabellen nedan visar antal genomförda skolläkarbesök per skola:

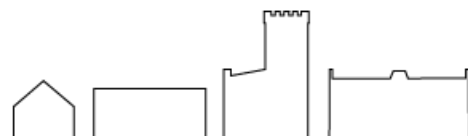
Antal skolläkarbesök per skola	BA	KY	KE*	LÅ	ST	VA	EK	EN	MÖ	FR	DA
Läsåret 24/25	70	39	31	53	83	33	46	96	86	59	43

* inkl Anpassad

- **Administrativt arbete**

I skolsköterskans och skolläkarens arbete ingår omfattande administration och dokumentation, då all information ska journalföras enligt patientjournallagen (1985:562).

Journalföring sker i det medicinska journalsystemet Prorenata, som även används av övriga yrkesgrupper inom elevhälsan. Varje profession har en egen flik i journalsystemet, i enlighet med gällande sekretessregler. Det administrativa arbetet innefattar bland annat att skanna in olika handlingar, som t.ex. remissvar från andra enheter eller inkommande journalkopior, då målet är att samtliga journaler enbart ska finnas i digital form.

EMI använder samtyckesfunktioner för vaccinationer via Prorenata. Vårdnadshavare kan ge sitt samtycke digitalt med Bank-ID. Samtycke kan även lämnas i pappersform, vilket då ska lämnas i slutet kuvert direkt till EMI för att sedan skannas in i elevens journal. Annat administrativt arbete inkluderar journalhantering, rekvirering av journaler samt överföring av journaler till mottagande skola efter att medgivande erhållits från vårdnadshavare.

Historiskt, fram till höstterminen 2025, har skolsköterskorna hämtat utskrivna kopior av journaler från barnhälsovården och skannat in dessa i Prorenata. Från och med höstterminen 2025 kommer majoriteten av journalöverföringarna från barnhälsovården att ske digitalt till EMI.

Det finns i dagsläget ingen möjlighet till digital överföring av journalhandlingar från andra system än Prorenata, om de inte kommer från barnhälsovården. Därför måste till exempel remissvar eller utlåtanden i pappersform, som kommer från externa enheter utanför kommunen, skannas in manuellt i elevens journal. Remissvar som skannas in rapporteras därefter till skolläkaren genom en administrativ bokning i skolläkarens kalender i Prorenata.

Under läsåret har EMI totalt gjort 15 757 administrativa anteckningar i journal-systemet Prorenata.

4. Samverkan

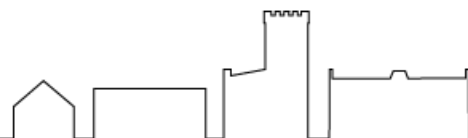
- **Samverkan internt**

Under läsåret 2024/2025 har nio professionsmöten inom elevhälsans medicinska insats genomförts, varav fyra har varit heldagsmöten.

Syftet med mötena är att säkerställa hög kvalitet i det medicinska arbetet, främja likvärdighet inom EMI på skolorna, möjliggöra kunskaps- och erfarenhetsutbyte, tillgodose fortbildningsbehov samt underlätta samverkan med andra aktörer både inom och utanför organisationen. Skolläkaren och samtliga skolsköterskor har deltagit regelbundet, med undantag för frånvaro på grund av sjukdom. Barn- och elevhälsochefen har deltagit vid delar av mötena. Den samordnande skolsköterskan har ansvararat för att sammankalla och leda mötena.

Ett återkommande inslag vid EMI-mötena är genomgång av inkomna avvikelser samt uppföljning av vidtagna åtgärder. I samband med detta upprättas handlingsplaner för att förebygga att liknande händelser inträffar igen, ofta genom att rutiner uppdateras eller förtydligas.

Den samordnande skolsköterskan och skolläkaren har deltagit i den centrala barn- och elevhälsans arbetsplatsträffar (APT) samt i Prorenatagruppen, vars syfte är att vidareutveckla användningen av journalsystemet Prorenata, förbättra

dokumentationen, främja likvärdighet och användarvänlighet samt säkerställa att dokumentationen uppfyller gällande lagkrav.

Den samordnande skolsköterskan och skolläkaren har under läsåret regelbundet haft avstämningar med barn- och elevhälsoschefen.

Samtliga skolsköterskor ingår i sina respektive skolors elevhälsoteam (EHT), vilka har sammanträtt en gång per vecka.

Under läsåret 2024/2025 har skolläkaren deltagit vid enstaka EHT-möten vid behov, i stället för ett fast planerat möte per termin som tidigare tillämpats. Elevhälsoteamen har haft möjlighet att bjuda in skolläkaren vid behov, och deltagande har då skett.

Deltagandet i skolornas arbete mot kränkande behandling varierar mellan skolorna, beroende på om skolsköterskan ingår i trygghetsteamet eller inte. För närvarande ingår endast skolsköterskan vid Ekebyskolan i trygghetsteamet. Vid Stocksundsskolan har skolsköterskan utträtt ur trygghetsteamet under läsåret på grund av ökat elevantal i förhållande till tjänstgöringsgrad.

- **Samverkan med externa aktörer**

Samverkan med andra aktörer har i huvudsak ägt rum inom ramen för EMI-möten, där skolsköterskor och skolläkare gemensamt beslutat vilka externa representanter som ska bjudas in. Under läsåret har följande externa gäster medverkat vid EMI-möten: Susanna Modig familjebehandlare på föräldrarådgivningen, socialtjänsten mottagningsenhet har haft workshops vid två olika tillfällen, Veronica Hartwig och Elisabet Österblom behandlare från Mini-Maria Täby.

Skolläkaren har regelbundet deltagit i det regionala skolläkarnätverket, vilket sammanträder två gånger per termin. Därutöver har skolläkaren, tillsammans med samordnande skolsköterska, deltagit i samverkansmöten med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt med socialtjänsten och andra relevanta medicinska aktörer inom kommunen, såsom Ungdomsmottagningen, Mini-Maria, habiliteringen och psykiatri.

Under läsåret har socialtjänsten i Danderyds kommun bjudit in elevhälsans medicinska insats samt övriga delar av elevhälsoteamen till samverkansmöten vid fyra tillfällen, i syfte att stärka samarbete och gemensamma rutiner kring barn och elever i behov av stöd.

Den samordnande skolsköterskan har en gång per termin deltagit i nätverksträffar med övriga samordnande skolsköterskor i Stockholms län samt i nätverksmöten för Prorenata-administratörer. Utöver detta har samordnande

skolsköterska en gång deltagit i ett regionalt samverkansmöte mellan EMI och representanter från barnhälsovården. Detta samverkansmöte äger rum en gång varje år.

5. Kompetensutveckling

- **Konferenser, webbutbildningar, föreläsningar, handledning m.m.**

Under läsåret 2024/2025 har skolläkaren deltagit i de nationella skolläkardagarna samt genomgått utbildning i motiverande samtal (MI). Skolläkaren har även deltagit i Barnneuropsykiatriska sektionens utbildningsdag med fokus på beteendeproblem, skadligt bruk och kriminalitet.

Tillsammans med skolsköterskorna har skolläkaren dessutom tagit del av föreläsningar om HBTQI-frågor samt ätstörningar.

För kontinuerlig kompetensutveckling och kollegialt lärande genomförs kamrathandledning för skolsköterskorna cirka två till tre gånger per termin.

Skolsköterskorna har under läsåret deltagit i ett flertal föreläsningar och webbutbildningar, vilka redovisas i nedan tabell.

Tabellen redogör för fortbildning per skola och inte per individuell skolsköterska. Vissa skolor delar sin skolsköterska med en annan skola medan andra skolor har flera skolsköterskor anställda.

Förkortningar: Balderskolan (BA), Kyrkskolan (KY), Kevingskolan (KE), Långängsskolan (LÅ), Stocksundsskolan (ST), Vasaskolan (VA), Ekebyskolan (EK), Enebybergs skola (EN), Mörbyskolan (MÖ), Fribergaskolan (FR), Danderyds gymnasium (DA)

Fortbildning under läsåret 2024/2025*	BA	KY	KE	LÅ	ST	VA	EK	EN	MÖ	FR	DA
"HBTQI" RFSL	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
"Ätstörningar" Frisk & Fri	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
"Matro eller matoro – skolmatsalsproblemet" Webinarium Attention								Ja			
"Offentlighet, sekretess och etiska överväganden i skolsköterskans arbete" Staffan Olsson, Elevhälsan								Ja			
"Snacka om sjuk" Efraim Jovlunden (specialistläkare i allmän medicin)				Ja	Ja	Ja		Ja		Ja	Ja
"Alla kan HLR" Webutbildning från HLR-rådet						Ja		Ja			
"Säkra varje unge" Webutbildning										Ja	
"Nya socialtjänstlagen" Webinarium								Ja		Ja	
Ung i Roslagen		Ja	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja		Ja	
"En diagnos kommer sällan ensam – om samsjuklighet vid NP-problematik" Webinarium Modigo								Ja			
MI	Ja										
KBT i Elevhälsan						Ja					
ABC		Ja	Ja								

6. Resultat

Kvalitativa resultat

Verksamhetsåret har präglats av ett fortsatt starkt fokus på kvalitet, likvärdighet och elevnära arbete inom elevhälsans medicinska insats.

Med utmaningar som minskad bemanning på vissa skolor har verksamheten klart upprätthållit en hög professionell standard, där det medicinska basprogrammet, systematiskt kvalitetsarbete och patientsäkerheten prioriterats.

Positivt kvalitativt resultat är att EMI, genom kontinuerlig samverkan och gemensamma rutiner, har säkerställt en likvärdig vård och dokumentation mellan skolorna. Regelbundna EMI-möten har möjliggjort erfarenhetsutbyte, uppföljning av avvikelser samt utveckling av rutiner och riktlinjer.

Hälsosamtal och elevhälsoenkäter i årskurs 4 och 8 har genererat viktig kvalitativ information om elevernas mående. Se jämförande kommunresultat avseende indikator psykisk hälsa utifrån skolsköterskornas genomförda hälsosamtal i nedan Bilaga a).

Hälsosamtalens sammanvägda resultat visar att majoriteten av eleverna trivs i skolan och känner sig trygga, men att stress förekommer redan i mellanstadiet.

På högstadiet noteras ökade inslag av psykisk ohälsa, särskilt kopplat till stress, kamratrelationer och sociala medier.

Gymnasieelever uppger överlag att de mår bra, men att sociala medier samt relationer till föräldrar och vänner påverkar måendet.

Ett antal elever med psykisk ohälsa har etablerade kontakter med externa vårdinstanser.

Ett annat kvalitativt gott resultat är den fördjupade samverkan mellan EMI, andra delar av barn- och elevhälsan och externa aktörer som BUP, socialtjänst och ungdomsmottagning. Genom dessa samarbeten har rutiner för stöd och remittering kunnat förbättras, vilket i förlängningen stärker elevens tillgång till rätt stöd i rätt tid.

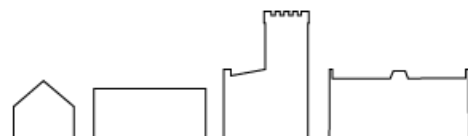
7. Analys

Framgångsfaktorer och utmaningar

- Under läsåret 2024/2025 har elevhälsans medicinska insatser upprätthållit hög kvalitet och bidragit med viktiga insatser för elevernas hälsa.
- Hälsobesök och hälsoenkäter visar att majoriteten av eleverna trivs och känner sig trygga, men att stress och psykisk ohälsa förekommer redan i mellanstadiet och ökar på högstadiet. Värt att notera är den mycket höga andel som tackar ja till grundskolans hälsosamtal och vaccinationer.
- EMI:s kompetens har stärkts genom fortbildning, kamrathandledning, professionsmöten. Förbättrad sekretesshantering har ökat likvärdigheten i arbetet.
- Begränsad bemanning och ökat elevantal per heltidstjänst på några skolor har försvårat möjligheten till hälsofrämjande och förebyggande arbete på gruppnivå.
- Framöver behövs fortsatt fokus på bemanning, kompetensutveckling och samverkan för att säkerställa god tillgänglighet, patientsäkerhet och kvalitet samt förebyggande och hälsofrämjande insatser, framför allt på gruppnivå.

Utvecklingsområden

- Hälsosamtalens resultat skulle kunna användas mer aktivt i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skolnivå för att stärka elevernas välmående.
- Det finns utvecklingspotential gällande antalet elever som tackar ja till hälsosamtal på gymnasiet.
- Översyn av möjligheten till förvaltningsövergripande riktlinje och samsyn av nivå av skolsköterskeresurs, skulle kunna bidra till ökad likvärdighet för elevernas

tillgång till skolsköterskornas förebyggande och hälsofrämjande insatser, utöver det medicinska basprogrammets innehåll.

8. Tendenser och förändringar som påverkat verksamheten

Under läsåret har flera trender och förändringar inom området påverkat verksamheten. En förändring gäller remitteringsrutiner till Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), vilket har medfört längre väntetider för elever i låg- och mellanstadiet.

Tidigare kunde neuropsykiatriska utredningar (NPF) genomföras via Barn- och ungdomsmottagningar (BUMM), men dessa utredningar ska nu remitteras direkt till BUP. Här förväntas längre väntetider för neuropsykiatriska utredningar hos BUP samt stängning av vissa barnmottagningar ytterligare påverka verksamheten och remitteringsmöjligheter.

En annan förändring av betydelse är att synprovning numera ska genomföras i förskoleklass, tidigare kunde det göras i årskurs 1. Syftet är att tidigt identifiera elever med synnedsättning eller synfunktionshinder för att kunna påbörja behandling och förebygga amblyopi (hämmad synutveckling) eller behandla redan uppkommen amblyopi. Synkontroller för yngre elever är mer tidskrävande och kräver ofta upprepade kontroller vid ej godkänt resultat vid första tillfället.

Verksamheten har påverkats av nationella trender såsom ökad psykisk ohälsa och förekomst av ätstörningsproblematik bland unga.

Lokalt har förändringar i minskad bemanning i delar av skolsköterskegruppen sannolikt påverkat möjligheten att bedriva förebyggande och hälsofrämjande arbete på gruppnivå.

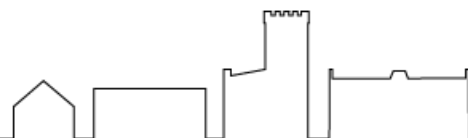
9. Slutsatser och tankar för framtidens arbete

Verksamhetsåret 2024/2025 har inneburit högre arbetsbelastning än föregående läsår, förändrade vårdrutiner och varierande möjligheter till hälsofrämjande och förebyggande arbete, framför allt på gruppnivå.

Minskad bemanning på vissa skolor har inte inneburit att elevhälsans medicinska insats inte kunnat upprätthålla god kvalitet i det medicinska arbetet och skolsköterskorna har genomfört hälsobesök, vaccinationer och uppföljningar enligt basprogrammet. Nationellt syns en ökning av psykisk ohälsa och ätstörningsproblematik bland barn och unga, vilket även avspeglas i våra skolor. Skolsköterskorna rapporterar en ökad förekomst av stressrelaterade besvär redan i mellanstadiet, samt ett ökat behov av stöd vid psykisk ohälsa i högstadiet.

Förändrade remitteringsrutiner till Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) har medfört längre väntetider för neuropsykiatriska utredningar.

För kommande läsår bedöms följande områden som centrala;

- Stabil bemanning och likvärdig tillgång till elevhälsans insatser för att upprätthålla hög kvalitet, patientsäkerhet och kontinuitet.
- Fördjupad kompetensutveckling inom psykisk hälsa, NPF och hälsofrämjande arbete.
- Utökad samverkan mellan EMI, övrig elevhälsa och externa aktörer såsom BUP och socialtjänst.
- Förstärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete på gruppnivå, för att främja psykisk hälsa och tidigt upptäcka ohälsa.

10. Bilagor

Bilaga a) Statistik från senaste elevhälsorapporten utifrån skolsköterskornas hälsosamtal; åk 4 och åk 8; Indikator psykisk hälsa.

Jämförelse med följande deltagande kommuner: Botkyrka, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Södertälje, Vaxholm, Värmdö samt Österåker.

Indikator; Psykisk hälsa

Hälsoområdet Psykisk hälsa i skolsköterskornas hälsobesök belyser psykisk ohälsa genom fem olika indikatorer som visar andel elever som:

1. inte sover bra
2. mår dåligt just nu
3. ofta eller alltid känt sig ledsen och/eller nedstämd
4. ofta eller alltid känt sig orolig och/eller ängslig eller rädd
5. ofta eller alltid känt sig stressad

Svarsfrekvens årskurs 4 samt årskurs 8 per skola

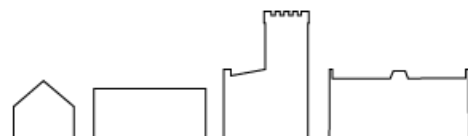
Årskurs 4 Skola	Antal elever	Antal inkomna enkäter	Svarsfrekvens (%)
Ekebyskolan	45	45	100 %
Enebybergs skola	88	84	95 %
Kevingskolan	23	23	100 %
Kyrkskolan	74	74	100 %
Stocksundsskolan	94	94	100 %
Vasaskolan	43	40	93 %
Årskurs 8 Skola	Antal elever	Antal inkomna enkäter	Svarsfrekvens (%)
Fribergaskolan	181	179	99 %
Mörbyskolan	170	167	98 %

Att tolka resultaten

En indikator representerar ett ohälsosamt beteende eller ett hälsoproblem; det positivt att ha ett så lågt resultat som möjligt. Med andra ord innebär en högre stapel i diagrammen nedan, att en större andel av eleverna har ett ohälsosamt beteende eller ett hälsoproblem.

Bilaga b) Elevhälsans medicinska basprogram

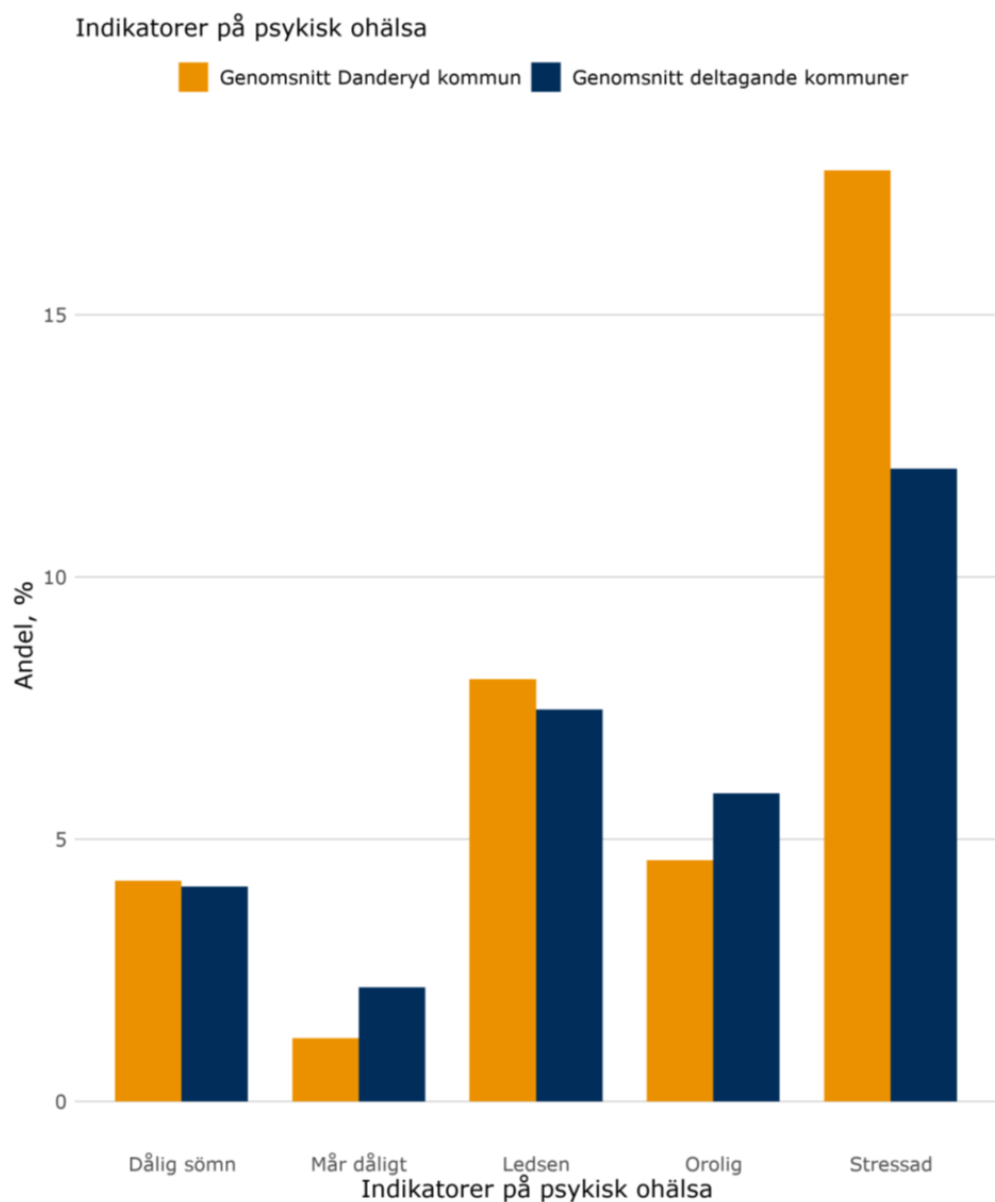
Bilaga c) Skolsköterskeresurs per skola/skolområde

**Bilaga a) Statistik från senaste elevhälsorapporten utifrån skolsköterskornas
hälsosamtal**

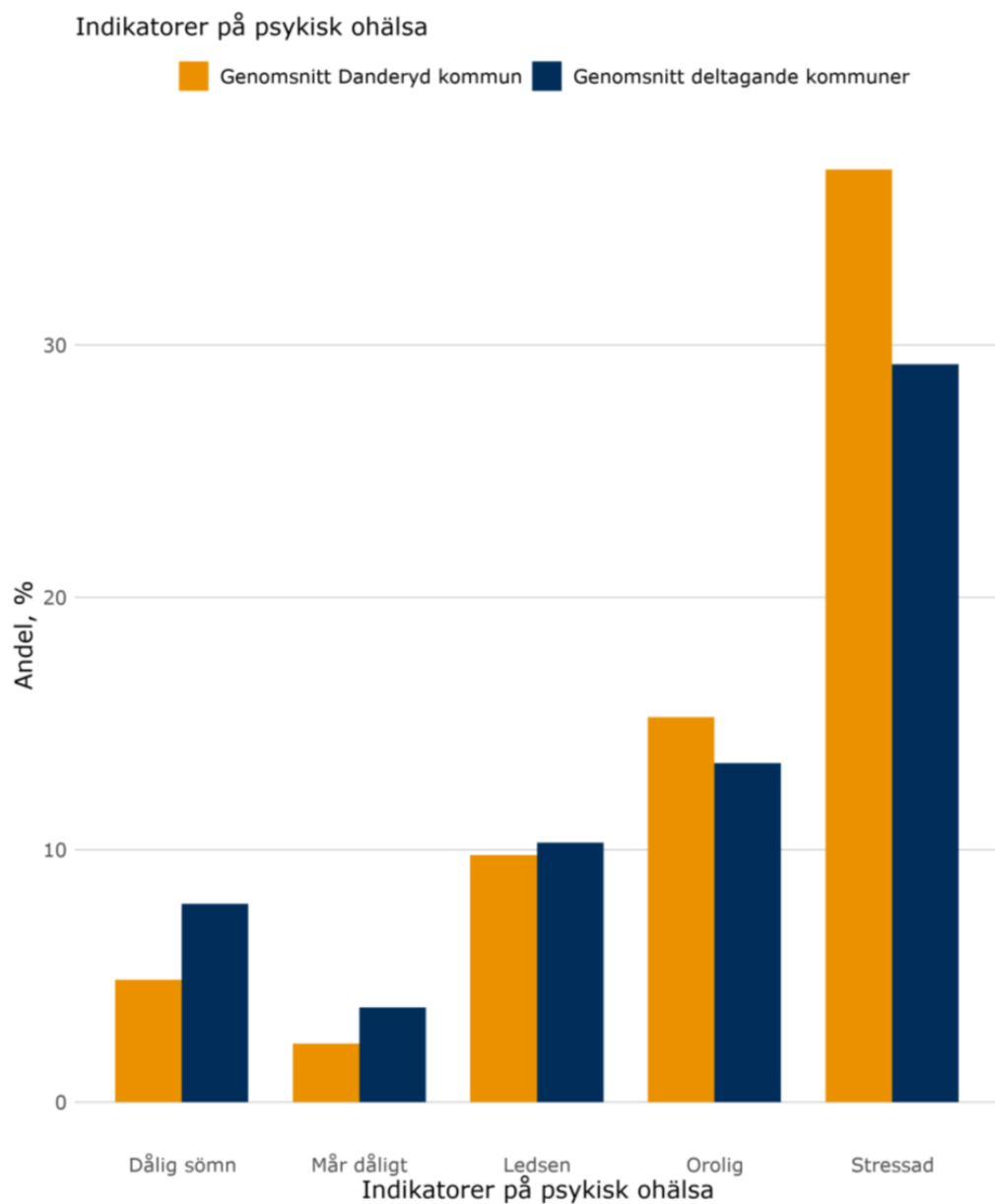
Årskurs 4; Kommunnivå

**Kommunens andel (%) av elever med psykisk ohälsa per indikator, i förhållande till övriga
deltagande kommuner.**

Årskurs 8; Kommunnivå

Kommunens andel (%) av elever med psykisk ohälsa per indikator i förhållande till övriga deltagande kommuner

Bilaga b) Elevhälsans medicinska basprogram

Grundskolan	Skolsköterska	Skolläkare
Förskoleklass	Längd, vikt, syn, audiogram, Hälsouppgifter fylls i av vh. Inhämta information från pedagog om behov finns. Inhämta samtycke för vaccination MPR Skolläkarbesök inkl MPR-vaccination.	Läkar-undersökning
Åk 1	Kontrollelever Skolläkarbesök inkl. MPR på de elever som inte träffade skolläkaren i förskoleklass	
Åk 2	Längd och vikt.	
Åk 3	Kontrollelever	
Åk 4	Längd, vikt, syn, rygg, hälsosamtal och hälsoenkät digitalt. Inhämta hälsouppgifter från vh. Lämna ut info till vh innan hälsobesöken.	Läkarundersökning vid behov
Åk 5	Kontrollelever Inhämta samtycke för vaccination mot HPV. Vaccinera med Gardasil 9.	
Åk 6	Längd, vikt, rygg, fråga om menarche hos flickor.	
Åk 7	Hälsoundersökning av elever som ej undersökts i åk 6. Kontrollelever Hälsouppgift	
Åk 8	Längd, vikt, rygg, hälsoenkät, hälsosamtal, Pubertetsbedömning. Inhämta samtycke för vaccination. Vaccination dTp	Läkarundersökning erbjuds vid behov
Åk 9	Kontrollelever Med. SYV	
Gymnasiet		

Åk 1	Längd, vikt, och hälsosamtal. Kontrollelever	Läkar-undersökning erbjuds vid behov
Åk 2	Kontrollelever	
Åk 3	Kontrollelever	

Bilaga c) Skolsköterskeresurs per skola/skolområde läsåret 2024-2025

Rektorsområde	Antal elever	Tjänstgöring %	Antal elever per heltidskolsköterska
Västra Danderyd; Balderskolan Kyrkskolan Kevingskolan Kevinge anpassad*	721 186 359 159 17	160 %	450
Ekebyskolan	285	50 %	570
Enebybergs skola	603	80 % (20 % vakant)	754 (603)
Stocksundsskolan/Långängen	625	100 %	625
Vasaskolan*	188	50 %	376
Fribergaskolan*	551	90 %	617
Mörbyskolan*	519	90 %	576
Danderyds Gymnasium*	1394	140 % (60 % frånvaro)	996 (697)

* På dessa skolor finns elever i anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola eller resursklass.

Verksamhetsberättelse läsåret 2024–2025

Elevhälsans psykologiska insats (EPI) central barn- och elevhälsa

1. Sammanfattning

Läsårets viktigaste händelser

Läsåret 2024–2025 har inneburit en fortsatt utveckling av elevhälsans psykologiska insats (EPI) inom den centrala barn- och elevhälsan. Läsåret har präglats av både utvecklingsarbete och organisatoriska utmaningar, bland annat en vakans under höstterminen och begränsningar i digitala verktyg. Implementeringen av evidensbaserade metoder som PAX³, PBS⁴ och CPS⁵ har varit framgångsrik, och samverkan med både interna och externa aktörer har förstärkts. Fokus har legat på att främja psykisk hälsa, stärka lärmiljöer och bidra till skolans utveckling genom förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Uppnådda resultat/måluppfyllelse

- Full bemanning i EPI från januari 2025, vilket möjliggjorde ökad kontinuitet och likvärdighet i insatserna.
- Prioritering av full psykologbemanning vid EHT-möten inom grundskolan
- Genomförande av utbildningsinsatser för personal, inklusive PAX-utbildning, workshops i CPS och föreläsningar om NPF⁶ och begåvning.
- Utveckling av strukturer för EHT-arbete och förstärkt samverkan med externa aktörer såsom BUP och socialtjänsten.

³ PAX; Modell för att skapa studiero och trygghet i klassrummet (närmare beskrivning finns nedan under 4. Genomförande)

⁴ PBS; Metod för att förebygga och hantera problemskapande beteenden (närmare beskrivning finns nedan under 4. Genomförande)

⁵ CPS; Metod för samarbetsbaserade och proaktiva lösningar (närmare beskrivning finns nedan under 4. Genomförande)

⁶ NPF; Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

- Kompetensutveckling genom deltagande i PSIFOS⁷ kompetensdagar, lokala utbildningar och fördjupning i evidensbaserade metoder.
- Tillgång till psykologisk kompetens på samtliga kommunala grundskolor, avsaknad av psykologbemanning på gymnasiet.

Slutsatser och tankar framåt

Verksamheten har uppnått flera av sina mål under året. EPI har bidragit till att stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet genom handledning, observationer och utbildningsinsatser. Implementeringen av evidensbaserade metoder har ökat kvaliteten i skolornas arbete med elever i behov av stöd. Informell återkoppling från skolpersonal visar att insatserna upplevts som relevanta och användbara, vilket lyfter frågan framåt om ökad spridning. Samtidigt kvarstår utvecklingsbehov, särskilt vad gäller systematisk uppföljning och dokumentation av kvalitativa effekter.

2. Inledning

Verksamhetens uppdrag och mål

Elevhälsans psykologiska insats utgör en integrerad del av skolans samlade elevhälsa och har som övergripande uppdrag att främja elevernas psykiska hälsa, lärande och utveckling. Psykologens arbete vilar på evidensbaserad praktik, utvecklingspsykologisk förståelse och etiska riktlinjer, och syftar till att skapa förutsättningar för varje elev att nå utbildningens mål inom ramen för en trygg, inkluderande och pedagogiskt funktionell skolmiljö.

Uppdraget omfattar insatser på tre nivåer:

- Individnivå: bedömningar, elevstödsamtal i särskilda fall. Rådgivning och riktade insatser i förhållande till elever och eller vårdnadshavare.
- Gruppnivå: handledning, konsultation och insatser riktade till arbetslag.
- Organisationsnivå: strategisk utveckling av lärmiljöer, elevhälsostrukturer och skolövergripande insatser såsom exempelvis utbildningar

Mål för verksamheten är att:

- Stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet
Genom att tillföra psykologisk kunskap om skydds- och riskfaktorer, bidra till utvecklingen av skolmiljöer som främjar välmående, motivation och socialt samspel.

⁷ PSIFOS; Nationell förening "Psykologer i förskola och skola" som verkar för goda organisatoriska förutsättningar för skolpsykologers arbete, samt för utformning och utveckling av skolpsykologens roll. Årligen anordnas kompetensdagar kring forskning och utveckling inom området.

- Säkerställa likvärdig tillgång till psykologisk kompetens
Alla kommunala grundskolor och gymnasieskolor ska ha tillgång till psykolog, och arbetet ska bedrivas med hög grad av patientsäkerhet, kvalitet och kontinuitet.
- Bidra till pedagogiskt relevanta insatser
Psykologen ska i samverkan med lärare och övrig skolpersonal stödja elevernas kognitiva, emotionella och sociala utveckling genom insatser som är anpassade till skolans kontext.
- Utveckla och tillämpa strukturerade och evidensbaserade metoder
Arbetet ska präglas av metodmedvetenhet, dokumentation och uppföljning, med särskilt fokus på insatser som PAX, PBS, CPS och lågaffektivt bemötande.
- Bidra till patientsäkerhet och professionell kvalitet
Genom att följa lokala riktlinjer, nationella regelverk och psykologlegitimationens krav, ska psykologgruppen arbeta för att identifiera risker, förebygga händelser och säkerställa god vård.
- Främja samverkan inom och utanför skolan
Psykologen ska aktivt delta i EHT, samverka med externa aktörer (t.ex. BUP, habilitering, socialtjänst) och bidra till skolans krisberedskap och strategiska utveckling.

Strategiska förutsättningar

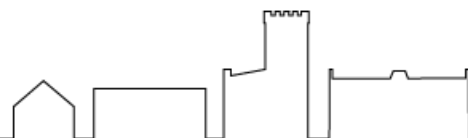
Verksamheten är under uppbyggnad och utveckling. Bland annat bemanningsgrad påverkar möjligheten att målen. Under läsåret har EPI behövt kompensera för vakanta tjänster, vilket påverkat möjligheten att arbeta med ett heltäckande utbud på grundskolorna. Det har även påverkat arbetet med att utveckla gemensamma rutiner och strukturer inom ramen för ett gemensamt ledningssystem. Trots detta har varje psykolog agerat utifrån sitt professionella ansvar, vilket har bidragit till att upprätthålla en god grundnivå av kvalitet och patientsäkerhet.

Organisation och resurser

Översiktlig beskrivning

Elevhälsans psykologiska insats utgår från skollagen där det är framskrivet att det i grundskola, anpassad skola och gymnasieskola ska finnas psykolog för psykologiska insatser som främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande.

Delar av psykologernas arbete sorteras under hälso- och sjukvårdslag och Danderyds kommun är vårdgivare för elevhälsans psykologiska insats. Utbildningsnämnden ansvarar för den skolverksamhet som bedrivs i kommunal regi och utgör vårdgivarens

representant för EPI i kommunens skolor. Inom verksamheten finns av utbildningsnämnden namngiven utsedd verksamhetschef för den psykologiska elevhälsan. I enlighet med hälso- och sjukvårdslag har psykologgruppen en psykolog som verkar som Psykologisk ledningsansvarig (PLA), utsedd av verksamhetschefen. Samtliga psykologer är anställda inom central barn- och elevhälsa.

Under läsåret 2024–2025 har den centrala barn- och elevhälsan haft fyra psykologer anställda med varierande tjänstgöringsgrad. EPI är under utveckling och uppbyggnad och har haft som mål att vara representerad på samtliga kommunala grundskolor. Bemanningen har möjliggjort deltagande i EHT, genomförande av psykologiska utredningar, utbildningsinsatser, konsultativt och handledande stöd till grundskolorna. Gymnasieskolan har saknat psykologbemanning.

Psykologorganisationen har även omfattat:

- Konsultativt stöd/handledning och utbildningsinsatser till kommunala förskolor.
- Psykologiskt ledningsansvar och samordning av psykologorganisationen.
- Förvaltningsövergripande elevhälsoprocesser, som t.ex. bedömning av mottagande i anpassad skolform och ansvarig för Prorenata⁸ arbetsgrupp.

Tabellpresentation

Eftersom bemanningen justerades under vakansperioden under hösten 2024, redovisas här den faktiska fördelningen av resurser och uppdrag så som den såg ut vid läsårets slut. Detta för att ge en rättvisande bild av organisationens struktur och kapacitet under den period då full bemanning åter var etablerad.

Psykolog	Skola	Antal EHT
A, 100 %	Kevingskolan, 20 %	1
	Kevinge Anpassad, 15 %	1
	Vasaskolan, 25 %	1
	PLA och förvaltningsövergripande elevhälsoprocesser, 40 %	
B, 100 %	Enebybergs skola, 40 %	1
	Ekebyskolan, 40 %	1
	Konsultativt stöd, handledning, kompetensutveckling till förskolor, 20 %	
C, 100 %	Kyrkskolan, 30 %	1
	Balderskolan, 20 %	1
	Stocksundsskolan, 30 %	1
	Långängen, 20 %	1
D, 50 %	Mörbyskolan, 25 %	1
	Fribergaskolan, 25 %	1

⁸ Prorenata; Elevhälsans dokumentationssystem

3. Verksamhetsområden

a. Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet har under läsåret varit en central del av EPI:s insatser. Genom konsultationer med pedagogisk personal har psykologerna bidragit till tidig upptäckt av psykisk ohälsa, skolfrånvaro och socialt utanförskap. Arbetet har innefattat rådgivning kring bemötande, struktur i undervisningen och hur miljön kan anpassas för att minska stress och öka tillgänglighet. Psykologerna har också deltagit i elevhälsoteamens arbete med att identifiera skolövergripande mönster och behov, vilket har möjliggjort insatser på både individ- och gruppnivå.

b. Hälsofrämjande arbete

Det hälsofrämjande arbetet har fokuserat på att stärka skolans förmåga att skapa inkluderande och trygga lärmiljöer. EPI har stöttat personal i att utveckla strategier för positiv förstärkning, tydliggörande pedagogik och lågaffektivt bemötande. Genom klassrumsobservationer och handledning har psykologerna bidragit till att förbättra klimatet i undervisningssituationer och främja elevernas sociala och emotionella utveckling.

c. Utredningar

EPI har genomfört psykologiska utredningar på uppdrag av rektor, främst med fokus på inlärningssvårigheter, särskild begåvning och intellektuell funktionsnedsättning. Utredningarna har innefattat begåvningstestning, bedömning av kognitiva funktioner och analys av elevens förutsättningar för lärande. I vissa fall har utredningarna varit en del av processen inför mottagande i anpassad grund- eller gymnasieskola. Psykologerna har också utrett komplexa ärenden där flera diagnoser eller funktionsnedsättningar samverkar.

d. Handledning

Handledning har erbjudits till arbetslag, enskilda pedagoger och elevassistenter. Psykologerna har haft en aktiv roll i att stödja personalens professionella utveckling, särskilt i relation till elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer, beteendeproblematik och svårigheter med skolnärvaro. Handledningen har ofta varit både strukturerad och situationsbunden, med inslag av direkt observation och återkoppling. Syftet har varit att stärka personalens förmåga att skapa fungerande relationer och undervisningssituationer, samt att minska stress och öka trygghet. Handledning har även skett vid implementering av evidensbaserade metoder och arbetssätt (se under Genomförande; Metoder och arbetssätt).

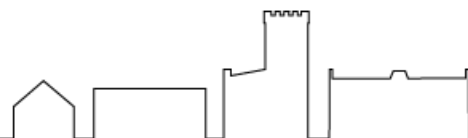
e. Utbildningar, föreläsningar och workshops

EPI har genomfört flera utbildningsinsatser under läsåret. Dessa har riktat sig till lärare, fritidspersonal, elevassistenter och EHT-medlemmars samt till gruppen platsansvariga förskollärare:

- Workshops/föreläsning vid 3 tillfällen, med 12 platsansvariga förskollärare kring NPF och Positivt Beteendestöd (PBS- metoden beskrivs närmre under avsnittet Genomförande; Metoder och arbetssätt).
- Föreläsning om NPF i skolan för lärare och fritidspersonal på Enebybergs skola. Föreläsningen tog upp teman kring vad NPF är och inte är, prevalens, symtom, tydliggörande pedagogik och bemötande.
- Workshop med lärare på Västra Danderyds skolor om Collaborative & Proactive Solutions (CPS-metoden beskrivs under avsnittet Genomförande; Metoder och arbetssätt)
- Workshop med fritidspersonal på Kyrkskolan om Collaborative problem Solving
- Workshop med fritidspersonal på Stocksundsskolan och Långängen om Collaborative problem Solving
- Föreläsning om begåvning för lärare på Västra Danderyds skolor
- Föreläsning om begåvning för lärare på Stocksundsskolan och Långängen
- Utbildningsserie om 5 tillfällen tillsammans med övergripande specialpedagog, riktad till lärare inom anpassad grundskola på Kevingskolan, inklusive Pre-est-lärare som undervisar elever inom anpassad. Tema för utbildningen var att ge en fördjupad kunskap om IF, om arbetssätt och metoder samt om styrdokument och bedömning.
- Föreläsning om kognitiva svårigheter hos elever med NPF och olika sätt att bemöta, stötta och kompensera, för fritidspersonal, elevassistenter och delar av EHT-personalen på Västra Danderyds skolor.
- PAX i skolan. Två heldagar utbildning, för fyra lärare på Enebybergs skola, med efterföljande handledning, ca 8 tillfällen/lärare.

f. Övrigt

Utöver de ovan nämnda områdena har EPI genomfört rådgivande samtal med vårdnadshavare, deltagit i elevhälsokonferenser och arbetat med att utveckla strukturer för EHT-arbete. Psykologerna har också varit delaktiga i samverkansmöten kring enskilda elever, där flera professioner och externa aktörer deltagit. Arbetet har innefattat att kartlägga behov, samordna insatser och bidra till långsiktiga lösningar för elever i komplexa situationer.

4. Genomförande

Metoder och arbetssätt

Elevhälsans psykologiska insats har under läsåret präglats av ett ökat fokus på evidensbaserad praktik. Det innebär att insatser har utformats och genomförts med stöd i aktuell forskning, professionell erfarenhet och elevens individuella behov och kontext i skolmiljön. Till de viktigaste metoderna och arbetssätten hör:

Observationer

Psykologiska observationer utgör en central metod inom EPI, särskilt i det förebyggande och åtgärdande arbetet. Observationerna genomförs i elevens naturliga skolmiljö – exempelvis i klassrum, på raster eller under fritidsaktiviteter – och syftar till att få en kontextuell förståelse av elevens beteende, samspel, affektreglering och anpassning till miljön.

Metoden vilar på ett systemiskt och funktionellt perspektiv, där elevens beteende tolkas i relation till omgivande faktorer såsom pedagogiskt upplägg, gruppdynamik, vuxenbemötande och miljöstruktur. Observationerna kan vara både strukturerade och explorativa, beroende på frågeställningens karaktär.

Psykologen dokumenterar observationerna i Prorenata och använder dem som underlag för:

- Hypotesgenerering i utredningsarbete
- Konsultation och handledning till skolpersonal
- Bedömning av behov av särskilt stöd eller anpassningar
- Samverkan med vårdnadshavare och externa aktörer

Observationerna är särskilt värdefulla i ärenden där testresultat behöver kompletteras med kontextuell information, eller där elevens svårigheter främst visar sig i interaktion med skolmiljön. Metoden bidrar till att skapa en mer nyanserad och helhetsbaserad förståelse av elevens behov.

Psykologisk bedömning och utredning

Syftet med psykologiska bedömningar har varit att identifiera kognitiva, emotionella, beteendemässiga och sociala behov hos eleven, samt att ge underlag för pedagogiska och organisatoriska insatser. Bedömningarna har inkluderat:

- **Standardiserade testverktyg**, såsom WISC-V, SON-R, Leiter-R, ABAS, Becks Ungdomsskalor för bedömning av emotionell och social problematik hos barn och ungdomar, Jag tycker jag är, med flera psykologiska test, vilka är internationellt validerade och används för att kartlägga intelligens, exekutiva funktioner, emotionell problematik och neuropsykiatriska svårigheter.

- **Observationer**, se ovan
- **Intervjuer**, med elev, vårdnadshavare och skolpersonal
- **Beteendekartläggningar** och/eller funktionella beteendeanalyser, för att förstå och påverka problemskapande beteenden

Elevstödjande samtal och Motiverande samtal (MI)

- Stödjande samtal hålls med eleven med syfte att ge emotionellt stöd, validering och normalisering samt i vissa fall med syfte att motivera till eller få underlag till hänvisning/remiss till annan instans (t.ex. Första linjen eller BUP).
- Motiverande samtal (MI) syftar till att främja elevens egen motivation till förändring, särskilt vid skolfrånvaro eller riskbeteenden. MI har ett starkt forskningsstöd inom barn- och ungdomspsykiatri.

Collaborative & Proactive Solutions (CPS)

CPS har främst tillämpats via handledning men även i direkt arbete med elever med utmanande beteenden. Metoden bygger på samarbete snarare än maktutövning och fokuserar på att identifiera och träna färdigheter som eleven saknar, såsom flexibilitet och problemlösning. Plan-B samtal används för att personal och eleven tillsammans ska hitta lösningar på återkommande svårigheter. Forskning visar att CPS minskar konflikter, utbrott och exkludering. Skolpsykologens roll: Utbilda personal, modellera samtal, handleda i implementering.

Lågaffektivt bemötande

Denna metod har använts i arbetet med elever med olika typer av beteendeproblem, särskilt inom anpassad skola och resursklasser, men även som en del i moderering av bemötandet kring enskilda elever i den ordinarie grundskolan. Metoden innebär att det vuxna bemötandet i affektfyllda situationer regleras för att stödja elevens förmåga att kontrollera sig själv och sitt beteende. Metoden bygger på att undvika konfrontation, analysera beteendets funktion och anpassa miljön. Lågaffektivt bemötande har växande stöd i forskningen, särskilt inom NPF och när metoden kombineras med andra metoder såsom tydliggörande pedagogik och alternativ och kompletterande kommunikation (AKK).

Skolpsykologens roll:Handledning, utbildning i metoden, observation, analys av beteendesituationer.

PAX Good Behavior Game (PAX GBG)

PAX är en samling vetenskapligt utprovade konkreta verktyg för att skapa trygghet och studiero i klassrummet. PAX vetenskapliga stöd visar bland annat på lägre lärarstress, fler prosociala och färre störande beteenden hos eleverna, samt på sikt både förebyggande och hälsofrämjande effekter. Metoden består av 10 verktyg som används för att strukturera och tydliggöra olika moment under skoldagen och bygger på principerna:

1. Tydlighet kring vad som förväntas av eleverna i olika situationer
2. Möjlighet att träna på de färdigheter som krävs för att nå upp till förväntningarna
3. Kontinuerlig utvärdering och mycket positiv feedback befäster de tränade färdigheterna.
4. Både feedback från lärare till elev, men även elev till elev.

Skolpsykologens roll: Utbilda personal, följa upp och handleda implementering.

Positivt beteendestöd, PBS

Använts bland annat i förskole- och skolmiljöer för att främja önskvärda beteenden genom positiv förstärkning, tydliga förväntningar och konsekvent bemötande/tydliga rutiner. Metoden riktar in sig på tre nivåer; 1. Universella insatser för alla, 2. Riktade insatser för vissa och 3. Individuella insatser för ett fåtal. Det finns en stark evidens för att metoden minskar problemskapande beteenden och förbättrar skolklimatet.

Skolpsykologens roll: utbilda personal i att kartlägga beteenden och situationer, utforma stödplaner, relationsfrämjande arbete mm.

Samverkan med interna aktörer

Samverkan med interna aktörer har varit en grundläggande del av EPI:s arbete under läsåret. Genom ett nära och kontinuerligt samarbete med skolans elevhälsoteam, arbetslag, fritidspersonal och specialpedagoger har psykologerna kunnat bidra med psykologisk kompetens i både det förebyggande och det åtgärdande arbetet. Deltagande i EHT-möten har möjliggjort tidig identifiering av skolövergripande mönster, vilket i sin tur har lett till insatser som är mer träffsäkra och relevanta för skolans behov.

Psykologerna har också haft en viktig roll i att stödja pedagogisk personal i att förstå och hantera elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer, social utsatthet och psykisk ohälsa. Genom handledning, observationer och rådgivning har de bidragit till att skapa tryggare lärmiljöer och stärkt personalens förmåga att arbeta inkluderande. Samverkan har även inneburit att psykologerna varit en del av skolans vardag, vilket har ökat tillgängligheten och förtroendet för elevhälsans arbete.

Psykologgruppen har träffats regelbundet, ca 1 gång/månad för professionsmöte med fokus på kollegialt utbyte, patientsäkerhetsarbete, utveckling av kvalitet och likvärdighet. Barn- och elevhälsochef har medverkat i delar av dessa möten.

Psykologerna har regelbundet samverkat med övriga inom enheten för central barn-och elevhälsa, vid t.ex. APT och pågående arbetsgrupper.

Samverkan med externa aktörer

Under året har EPI haft ett regelbundet samarbete med externa aktörer såsom BUP,

socialtjänsten, ungdomsmottagningar och privata behandlare. Genom deltagande i SIP-möten⁹, nätverksmöten och återgivningar från vårdgivare har psykologerna kunnat bidra med psykologisk kompetens i planeringen av insatser för elever med komplexa behov. Denna samverkan har varit avgörande för att skapa en helhetssyn kring elevens situation och säkerställa att insatser från olika håll samordnas på ett effektivt sätt.

Psykologerna har också haft kontakt med vårdnadshavare i ärenden där samverkan med externa behandlare varit aktuell. Genom att fungera som en brygga mellan skolan och vården har psykologgruppen bidragit till att öka förståelsen för elevens behov och möjliggjort bättre anpassningar i skolmiljön. Samverkan med externa aktörer har därmed stärkt elevhälsans kapacitet att möta elevernas psykiska, sociala och pedagogiska utmaningar.

Resurser

Under läsåret 2024–2025 har psykologorganisationens arbete bedrivits inom ramen för den centrala barn- och elevhälsans budget, där behov av inköp och investeringar har kunnat tillgodoses. Budgeten har varit i balans, vilket möjliggjort genomförande av planerade inköp inom flera strategiskt viktiga områden.

Ekonomiska och materiella resurser

Inköpen har främst omfattat:

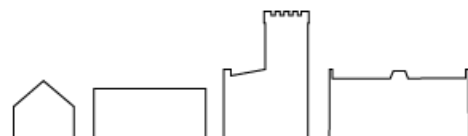
1. Facklitteratur för metodfördjupning och kompetensutveckling.
2. Deltagande i utbildningar och konferenser, inklusive PSIFOS kompetensdagar och lokala fortbildningsinsatser.
3. Testmaterial för psykologiska bedömningar, inklusive standardiserade verktyg och förbrukningsprotokoll.

Då psykologorganisationen är under utveckling och uppbyggnad har även investeringar gjorts i möbler och teknisk utrustning (till exempel skannrar) för att säkerställa att psykologernas arbetsrum på skolorna är funktionellt utrustade utifrån verksamhetens behov. Kvarstående är behovet av en gemensam fysisk, låsbar lokal för säker förvaring av testmaterial enligt gällande lagkrav.

Personella resurser och vakanshantering

Under höstterminen 2024 uppstod en vakans inom EPI, vilket påverkade möjligheten att fullt ut bemanna samtliga grundskolor med ett mer heltäckande psykologutbud. Vakansen tillsattes i december, vilket innebar att vissa skolor under hösten saknade heltäckande kontinuerlig

⁹ SIP möten; Samordnad Individuell Plan (lagstyrt) för elever där samordning behövs från flera aktörer som t.ex. socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola.

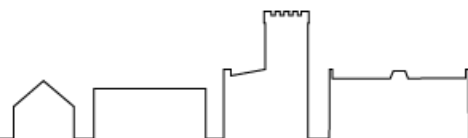
psykolognärvaro. Psykologgruppen hanterade detta genom att omfördela resurser och bistå skolor utifrån behov samt prioritera närvaro på EHT-möten. Vakansen innebär att planerat arbete med utveckling av gemensamma strukturer, ledningssystem och metodstöd fick skjutas upp. Från och med december 2024 har samtliga kommunala grundskolor haft tillgång till psykolog med ett mer heltäckande utbud, vilket har möjliggjort ett ökat stabilt och långsiktigt arbete. Gymnasieskolan har fortsatt sakna psykologbemanning.

5. Kompetensutveckling

Under läsåret har psykologerna inom EPI aktivt deltagit i kompetensutveckling inom flera relevanta områden för att stärka sin yrkesroll och möta de ökande och förändrade behoven i skolmiljön. Kompetensutvecklingen har omfattat både nationella konferenser, lokala utbildningsdagar, litteraturstudier och digitala fortbildningar:

- Psykologerna har tagit del av PSIFOS kompetensdagar 2024, vilket har erbjudit fördjupning inom aktuella teman, såsom: "Positiva relationer som verktyg i det hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbetet", "Hjärnans lärande och ungas psykiska mående, med och utan digitala nyheter" med flera teman. Deltagandet har generellt bidragit till ökad kunskap om ny forskning samt ökad förståelse för nationella riktlinjer och forskningsbaserade metoder.
- Digitala utbildningar har också varit en viktig del av kompetensutvecklingen. Psykologerna har deltagit i webinarier från Skolverket, bland annat om bedömning för hållbart lärande (LHU), samt om ungas väg in i kriminalitet – ett område med växande relevans för elevhälsans förebyggande arbete.
- En gemensam kompetensdag för elevhälsan i Danderyds kommun har genomförts, där psykologerna tagit del av föreläsningar om ätstörningar och hbtqi-personers hälsa och livsvillkor, vilket har bidragit till ökad medvetenhet om normkritiska perspektiv och psykisk ohälsa i olika elevgrupper.
- En psykolog har utbildat sig till utbildare och handledare i PAX.
- Flera psykologer har även fördjupat sig genom litteraturstudier, bland annat i böcker som:
 - Explosiva barn (Ross Greene)
 - Vilse i skolan (Ross Greene)
 - Att utveckla elevhälsa (Petri Partanen)
 - PBS i förskolan
 - Hjärna i förskolan
 - Beteendeproblem i skolan

Denna samlade kompetensutveckling har stärkt EPI:s förmåga att arbeta evidensbaserat, samverkande och med ett brett perspektiv på elevers lärande, utveckling och hälsa.

6. Resultat

Kvantitativa resultat

Under läsåret har den totala bemanningen varierat inom EPI till följd av vakans, vilket då har påverkat de totala antalet insatser för EPI.

Kvantitativt resultat för läsåret 2024 – 2025 sammanfattas i tabellen nedan:

Totalt antal genomförda						
Utredningar	Handledning med arbetslag	Handledning med enskild medarbetare	Observationer inklusive feedback /rådgivning till personal och/eller vårdnadshavare	Stöd-samtal med elev	Samtal/möten med vårdnadshavare	Externa samverkansmöten (t.ex. SIP, mm.)
14	64	43	55	44	72	13

Tilläggas kan att närvaro på EHT-möten¹⁰ på varje skola har prioriterats och därmed haft full psykologbemanning under hela läsåret, vilket utgjort en betydande del av psykologens insats. Redovisning av de utbildningar, föreläsningar och workshops som psykologerna har gett skolorna under läsåret finns högre upp i denna rapport under 3. Verksamhetsområden; e).

Kvalitativa resultat

Under läsåret 2024–2025 har EPI mottagit flera informella återkopplingar från skolpersonal och deltagare i utbildningsinsatser, som vittnar om att insatserna upplevts som relevanta, användbara och uppskattade. Exempelvis har föreläsningar om begåvning och workshops i CPS-metodik beskrivits som givande och praktiskt tillämpbara i det dagliga arbetet. Utvärderingen av utbildningssatsningen för lärare inom anpassad skola visade på ökad samverkan och önskemål om fördjupning.

Identifierat utvecklingsområde är en systematiserad struktur för insamling och analys av kvalitativa resultat. Här skulle det vara kvalitetshöjande med gemensamma rutiner för att dokumentera effekter av insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå. Detta skulle stärka möjligheten att dra generaliserbara slutsatser om insatsernas genomslag och långsiktiga effekter. För att stärka verksamhetens kvalitet och utvecklingsförmåga framöver behövs ett riktat arbete för ta fram och etablera strukturer för kvalitativ uppföljning. Detta innefattar exempelvis återkommande enkäter, intervjuer, reflektionstillfällen med personal samt dokumentation av elev- och vårdnadshavarfeedback.

¹⁰ EHT möte; Elevhälsoteam-möte, tvärprofessionellt möte med skolans skolsköterska, kurator, speciallärare/specialpedagog och psykolog, leds av rektor.

7. Analys

Utmaningar och framgångsfaktorer

Läsåret har präglats av både organisatoriska utmaningar och metodmässiga framgångar. En utmaning har varit vakansen inom EPI under höstterminen, vilket försvårade arbetet med att utveckla gemensamma strukturer, vägledningar och metoder. Begränsningar i journalsystemet Prorenata har också påverkat möjligheten till effektiv dokumentation.

EPI har visat stor flexibilitet och ansvarstagande. Genom behovsstyrt arbete och gemensam resursfördelning har psykologerna kunnat bistå skolorna utifrån aktuella behov, oavsett placering. Implementeringen av evidensbaserade metoder såsom CPS, PBS och PAX har varit framgångsrik.Handledning samt utbildningsinsatser har fått positiv återkoppling från skolpersonal.

Utvecklingsområden

- Förbättring av digitala verktyg, särskilt journalsystemet.
- Systematisering av kvalitativ uppföljning och effektmätning.
- Utveckling av fysisk infrastruktur, främst förvaring av testmaterial.
- Fortsatt utveckling av att EPI erbjuder insatser baserade på evidensbaserad metodik - bredda kompetensen och säkerställa likvärdighet i tillgång så fler skolor kan ta del av metoderna.

8. Tendenser

Omvärldsbevakning: Trender och utveckling inom området som har varit aktuella under läsåret

Under året har regeringens utredning om en förbättrad elevhälsa varit en viktig omvärldsfaktor. Den förväntade rapporten, som skjuts upp till november/december 2025, kan komma att påverka psykologens uppdrag, särskilt vad gäller journalföring, samverkan och gränsdragning mellan pedagogiska och medicinska insatser.

Elevhälsoutredningen (U 2024:01) har dock lämnat ett delbetänkande under året med förslag om att förenkla tillgången till särskilt stöd, möjliggöra mindre undervisningsgrupper och stärka elevhälsans vårduppdrag. Diskussioner har förts om att bryta ut den specialpedagogiska kompetensen från elevhälsan för att tydliggöra roller och ansvar. Förändringar av flera olika slag kan därmed bli aktuella som påverkar elevhälsan och därmed även psykologens roll och uppdrag.

Psykisk ohälsa bland barn och unga har fortsatt att öka. Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen rapporterar allt fler unga, särskilt flickor, om stress, ångest och

nedstämdhet. Självskadebeteende och suicid bland unga kvinnor har ökat, vilket har lett till politiska initiativ för att förstärka elevhälsan och tillgången till psykologiskt stöd.

Elevers röster om elevhälsan har lyfts fram i en nationell undersökning från Sveriges Elevråd och Tim Bergling Foundation. Elever efterfrågar en mer tillgänglig, synlig och förtroendeingivande elevhälsa. De kopplar psykiskt välbefinnande till skolans förmåga att erbjuda stöd i tid och på ett sätt som känns relevant för dem.

Skolresultat och psykisk hälsa har visat sig ha en stark koppling. En omfattande studie från Umeå universitet visar att elever med låga betyg har ökad risk för psykisk ohälsa, särskilt flickor. Detta understryker behovet av tidiga insatser och samverkan mellan pedagogik och elevhälsa.

Digitaliseringens påverkan på hälsan har fortsatt att vara ett aktuellt tema. Skolverket har lyft fram både möjligheter och utmaningar med digitala lärmiljöer, särskilt vad gäller likvärdighet, informationshantering och elevers psykiska hälsa i relation till skärmanvändning.

Nationella och lokala trender som har påverkat verksamheten

- Ökad uppmärksamhet kring psykisk ohälsa bland barn och unga, inklusive ätstörningsproblematik.
- Större krav på samverkan inom elevhälsan och ökad efterfråga på föräldrainriktade insatser.

Framåtblick: Potentiella trender och förändringar som kan förväntas påverka verksamheten i framtiden

- Förväntade lagförändringar till följd statlig elevhälsoutredning¹¹.
- Fortsatt digitalisering av både undervisning och elevhälsans arbete.
- Ökat fokus på förebyggande arbete och tidiga insatser inom psykisk hälsa.
- Minskat elevunderlag.

Konsekvenser för verksamheten: Hur dessa trender har påverkat verksamheten hittills, och hur de förväntas påverka verksamheten i framtiden

- Ett potentiellt nytt uppdrag (helt eller delvis) för EPI kommer leda till nya behov av kompetensutveckling avseende nya metoder och digitala verktyg.
- Förändrad organisering, arbetssätt och dokumentationsrutiner.
- Ökad efterfrågan på strukturerade och evidensbaserade insatser.

¹¹ Tilläggsdirektiv till Utredningen om en förbättrad elevhälsa (U 2024:01) - Regeringen.se

- Förstärkt behov av samverkan med externa aktörer och vårdnadshavare.
- Minskande elevunderlag, vilket kan påverka t.ex. klassammansättning och resursfördelning.

9. Slutsatser och tankar för framtidens arbete

Sammanfattning av de viktigaste slutsatserna

Läsåret 2024–2025 har inneburit ett fortsatt etableringsarbete för EPI inom den centrala barn- och elevhälsan. Psykologerna har genomfört ett brett spektrum av insatser med hög grad av flexibilitet och professionalism. Implementeringen av evidensbaserade metoder har varit framgångsrik, och samverkan med både interna och externa aktörer har förstärkts. Organisatoriska utmaningar, såsom vakans under höstterminen och begränsningar i digitala verktyg har förekommit.

Behovet av gemensamma strukturer, systematisk uppföljning och förbättrad dokumentation har identifierats. Utvecklingsbehov av rutiner för kvalitativ effektmätning, vilket skulle stärka möjligheten att utvärdera insatsernas långsiktiga påverkan. Psykologorganisationen har visat stor utvecklingskapacitet, och för att säkerställa hög kvalitet, hållbarhet och likvärdighet behövs fortsatt utveckling av organisatoriska och metodmässiga resurser.

Tankar för framtida arbete

Nästa läsårs målsättningar:

- Att alla skolor, inklusive gymnasiet har tillgång till psykologisk kompetens.
- Stärka systematik inom EPI, för ökad kvalitet och likvärdighet på skolorna.
Det kan exempelvis handla om:
 - SKA-arbete; fortsätta arbeta systematiskt och metodiskt för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i elevhälsans psykologiska insatser.
 - Utbudskatalog; ta fram ett utbud av utbildningar, föreläsningar och workshops som är tillgängliga för samtliga skolor och förskolor, oavsett vilken psykolog som arbetar på den aktuella skolenheten.
 - Ledningssystem; fortsatt utveckling av ledningssystemet genom samverkan inom psykologernas arbetsgrupp tillsammans med verksamhetschef.
 - Fortsatt utveckling av arbetet utefter evidensbaserade metoder
 - Prorenata; initiera en process att utveckla journalsystemet så att det bättre passar psykologernas behov
 - Se över och påbörja arbetet att utveckla olika strukturer för utvärdering av elevhälsoinsatser

Framtidsspaning

Förbereda verksamheten för kommande lagförändringar. Bevaka och analysera resultatet av regeringens utredning om elevhälsan. Identifiera konsekvenser för psykologens uppdrag och påbörja anpassning av arbetssätt och strukturer.

